

NOȚIUNI GENERALE ȘI SCURT ISTORIC PRIVIND ACTIVITATEA ANALITICĂ ÎN INVESTIGAREA ȘI PREVENIREA INFRAȚIUNILOR

Francisco TALMACI

Doctorand,

Școala Doctorală în Drept, Științe Politice și Administrative a Consorțiului Național al instituțiilor de învățământ Academia de Studii Economice din Moldova și Universitatea de Studii Politice și Economice Europene „Constantin Stere”, Chișinău, Republica Moldova

e-mail: franciscotalmaci@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0001-9030-9092>

În articol sunt prezentate noțiunile generale și un scurt istoric cu privire la activitatea analitică a organelor de aplicare a legii. De asemenea, în articol sunt analizate unele modele și aspecte instituționale de activitate ale organelor de drept în baza informațiilor. Deși, activitatea de analiză a informațiilor în investigarea infracțiunilor constituie un concept relativ nou, acesta a reușit să preocupe un șir de savanți din SUA, Marea Britanie, România și Federația Rusă, fiind mai puțin reflectat în publicațiile științifice din Republica Moldova. În urma investigațiilor întreprinse se formulează concluzia despre importanța cercetării metodologiilor și tehnicilor de analiză criminală, în scopul elaborării recomandărilor teoretice și practice, care ar putea să se regăsească încorporate într-un modul de curs specializat - analiza informațiilor de natură criminală.

Cuvinte-cheie: activitate analitică, analiza informațiilor de natură criminală, investigare, prevenire, infracțiune.

GENERAL NOTIONS AND BRIEF HISTORY REGARDING THE ANALYTICAL ACTIVITY IN THE INVESTIGATION AND PREVENTION OF CRIMES

This article presents the general notions and a brief history of the analytical activity of law enforcement bodies. Also, in the publication were analyzed some models and institutional aspects of the activity of law enforcement bodies based on information. Although, the criminal intelligence analysis is a relatively new concept, it has managed to concern a number of scientists from the US, UK, Romania and the Russian Federation, is less reflected in scientific publications in the Republic of Moldova. The investigations concluded on the importance of research on methodologies and techniques of criminal analysis, in order to develop theoretical and practical recommendations, which could be integrated into a specialized course module - criminal intelligence analysis.

Keywords: analytical activity, analysis of criminal information, investigation, prevention, criminal offence.

NOTIONS GENERALES ET BREF HISTORIQUE DE L'ACTIVITE ANALYTIQUE DANS L'INVESTIGATION ET LA PREVENTION DES INFRACTIONS PENALES

Cet article présente les notions générales et un bref historique de l'activité analytique des organes d'application de la loi. La publication a également analysé certains modèles et aspects institutionnels des activités des organes d'application de la loi sur la base d'informations. Bien que l'activité de l'analyse des informations dans l'investigation criminelle soit un concept relativement nouveau, cependant on a réussi à se préoccupé un certain nombre de savants des États-Unis, de la Grande-Bretagne, de la Roumanie et de la Fédération de Russie, étant moins reflété dans les publications scientifiques

de la République de Moldavie. Après les investigations entreprises on fait conclusion sur l'importance de la recherche des méthodologies et techniques d'analyse criminelle, afin d'élaborer des recommandations théoriques et pratiques, qui pourraient être intégrées dans un module de cours spécialisé - analyse des renseignements criminels.

Mots-clés: activité analytique, analyse des renseignements criminels, enquête, prévention, infraction pénale.

ОБЩИЕ ПОНЯТИЯ И КРАТКАЯ ИСТОРИЯ АНАЛИТИЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПО РАССЛЕДОВАНИЮ И ПРЕДОТВРАЩЕНИЮ ПРЕСТУПЛЕНИЙ

В данной статье представлены общие понятия и краткая история аналитической деятельности правоохранительных органов. Также в публикации проанализированы некоторые модели и институциональные аспекты деятельности правоохранительных органов на основе информации. Хотя деятельность по анализу информации в расследовании преступлений является относительно новой концепцией, она успела заинтересовать ряд ученых из США, Великобритании, Румынии и Российской Федерации, и в меньшей степени вышла отражение в научных публикациях в Республике Молдова. По результатам исследований сформулирован вывод о значимости изучения методов и техники криминалистического анализа в целях разработки теоретических и практических рекомендаций, которые могут быть включены в специализированный курс - анализ данных уголовного характера.

Ключевые слова: аналитическая деятельность, анализ данных уголовного характера, расследование, предупреждение, преступление.

Introducere

În ultimul timp, la nivel global se remarcă o tendință de integrare a activității analitice în sfera militară, în sistemul de aplicare a legii, în domeniul ordinii publice, în domeniul urmăririi penale și de investigare a infracțiunilor, etc. Aceasta se datorează dezvoltării componentei aplicative a acestei activități, care oferă beneficiarilor atât din zona militară și aplicare a legii, cât și din alte sfere publice și private, un instrument eficient de cunoaștere, capabil să recunoască amenințările, dar și oportunitățile de atingere a intereselor.

Materiale și metode aplicate. În procesul elaborării acestui articol au fost utilizate metodele: analitică, comparativă, fiind analizate publicațiile de specialitate și experiența de organizare a analizei criminale în SUA, Marea Britanie, România, Federația Rusă și Republica Moldova.

Idei și discuții

Cunoașterea este putere, din care motiv știința de colectare și utilizare a informațiilor care sprijină adoptarea deciziilor într-un mod formal și structu-

rat nu constituie un lucru nou pentru societate. Din timpuri străvechi deținerea informației se considera un avantaj în fața adversarilor, fiind imperativ să se dețină cele mai actuale și exacte informații cu privire la intențiile și capacitățile acestora. Această regulă se aplică fără excepție și în zilele noastre, fie că este vorba de politică, afaceri, strategie militară sau investigarea infracțiunilor.

Activitatea analitică în investigarea și prevenirea infracțiunilor este reflectată în publicațiile de specialitate ca *analiza criminală (crime analysis)*, *analiza de intelligence (intelligence analysis)*, *analiza informațiilor de natură criminală (criminal intelligence analysis)*.

În Statele Unite ale Americii, acest concept de analiză a informațiilor a luat naștere în anii '60, ca urmare a dezvoltării crimei organizate, care devenise o amenințare în adresa societății, în condițiile în care activitatea instituțiilor de combatere a criminalității era inefficientă.

Autorii americani Gottlieb S. și Arenberg Sh. menționează că termenul "*crime analysis*" a fost utilizat pentru prima dată de către autorul Wilson O. W. în cartea „*Police Administration*” (1963). Wilson

O. W. definea la acel moment analiza criminală ca fiind o funcție esențială a poliției și recomanda crearea unităților de analiză a informațiilor în cadrul departamentelor de poliție la nivel național. Totodată, autorii Gottlieb S. și Arenberg Sh. menționează că informațiile obținute ca urmare a analizei criminale pot fi utilizate nu numai pentru a îmbunătăți capacitatea agenției de a identifica și a reține infractori, dar și în executarea sarcinilor de identificare a modelelor infracționale, prognozarea situației infracționale, analiza profilului infractorului, acordarea suportului în prevenirea criminalității. [1, p. 7-13]

În anul 1979 în SUA a fost creată CALEA (*Commission on Accreditation for Law Enforcement Agencies - Comisia de acreditare pentru agențiile de aplicare a legii*) [2], cu misiunea de a acredita a unităților de poliție care dețineau capacități de analiză a informațiilor, iar în anul 1981 a fost înființată IALEIA (*International Association of Law Enforcement Intelligence Analysts*) [3], care în prezent este ce mai mare organizație profesională din lume, ce reprezintă analiștii de informații din structurile de aplicare a legii. Începând cu anul 1985, Departamentul de Justiție al Statelor Unite ale Americii, a inițiat mediatizarea pe larg a conceptului de *analiză criminală* în cadrul Programului Integrat de Urmărire Penală [4], implementat în scop de consolidare a capacităților de urmărire penală a agențiilor de aplicare a legii, identificare și reținere a infractorilor.

Experții americani în domeniul securității Vellani K. și Nahoun J. consideră că analiza criminală este o disciplină orientată la detalii în care analistul depune efort în încercarea de a căuta adevărul într-o anumită situație, utilizând metode și informații obiective, pentru a confirma adevărul în așa fel încât un plan efectiv să fie formulat. [5, p. 8]

Deși definițiile menționate diferă după anumite caracteristici, acestea au la bază o serie de elemente comune și anume: *analiza criminală susține misiunea agenției de investigare a infracțiunilor,*

utilizează metode și informații sistemice și oferă informații prelucrate și analizate unui număr mare de solicitanți. Prin urmare, analiza criminală este considerată analiza calitativă și cantitativă a informațiilor despre crimă și făptuitor în scopul aplicării legii, care în combinație cu factori socio-demografici și spațiali sunt destinate investigării actelor infracționale, reținerii infractorilor, prevenirii și combaterii infracțiunilor; evaluării procedurilor organizatorice de menținere a ordinii publice.

În Marea Britanie, conceptul de activitate analitică în scop de investigare a infracțiunilor, a devenit cunoscut în anii 1970 -1980, ca rezultat al progreselor înregistrate în dezvoltarea sistemelor de evidență a infracțiunilor și practicilor de analiză a informației. Un rol important în dezvoltarea analizei informației de natură criminală l-au avut rapoartele Asociației Șefilor Ofițerilor de Poliție - *Raportul Baumber* (1975), *Raportul Pearce* (1978) și *Raportul Ratcliffe* (1986), în care au fost susținute ideile de dezvoltare a *analizei de intelligence* ca un concept modern, necesar de a fi implementat în cadrul structurilor polițienești. În raportul Baumber a fost prezentată și o definiție a activității de intelligence în cadrul structurilor de aplicare a legii din Marea Britanie și anume: „*analiza de intelligence se poate spune că este produsul final al unui proces deseori complex, câteodată fizic și întotdeauna intelectual, derivat din informații care au fost colectate, analizate și evaluate pentru a investiga și preveni infracțiunile sau pentru a asigura reținerea infractorilor*”. [6, p. 200]

Conform mai multor surse, *intelligence* este definită ca o informație acționabilă, care este produsul final al unui *proces analitic* în care au fost utilizate mai multe surse de informații. Cuvântul *intelligence* își are originile latine (*intelligere, intelligentia*), iar în traducere în limba română are următoarele sensuri: *inteligentă, înțelegere, rațiune, spion, deșteptăciune, minte luminată, pătrundere, serviciu de spionaj, știre, iscoadă.*

În prezent, activitatea de analiză criminală în Marea Britanie este reglementată de Modelul Național de Informații, [7] un cod practic elaborat în anul 2000 de către Serviciul Național de Informații Operative și Asociația Șefilor de Poliție din Marea Britanie, care stabilește o serie de standarde minime pentru activitatea de analiză a informațiilor de natură criminală. Modelul britanic de analiză a informațiilor de natură criminală oferă oportunități pentru managerii structurilor polițienești și a celor responsabili de combaterea criminalității în realizarea activităților operaționale de analiză a informațiilor, având ca scop optimizarea proceselor decizionale de management atât în scopuri strategice, cât și tactice. Totodată, competențele cheie ale unui analist de informații în cadrul structurilor de aplicare a legii din Marea Britanie sunt aplicate pentru oferirea asistenței informațional investigative în sprijinirea acțiunilor polițienești, identificarea modelelor și tendințelor infracționale la nivel local, național și transfrontalier, elaborarea recomandărilor în legătură cu combaterea și prevenirea infracțiunilor.

Profesorul britanic Ratcliffe J. cu referire la analiza criminală și a informațiilor de natură criminală consideră că acestea sunt reglementate de o varietate de termeni generali și definiții care diferă de la o comunitate polițienească la alta. Astfel, analiza operațională într-o anumită organizație poate fi denumită ca analiza tactică de intelligence în alta, iar analiza legăturilor într-un departament de poliție este denumită ca analiză de asociere sau diagramă a legăturilor într-o jurisdicția învecinată. Aceste divergențe de abordare creează impresia că analiza criminală este ceva dificil de neînțeles, fiind accesibilă doar pentru puținii inițiați în domeniu, care pot înțelege limbajul specific utilizat. Prin urmare, aceste conflicte ale semnificațiilor terminologice au fost discutate în cadrul a mai multe întruniri ale experților în domeniul analizei criminale, responsabili de managementul serviciilor de analiză a informațiilor și

factori de decizie din cadrul structurilor polițienești. [8, p. 91]

Un concept relativ mai nou al activității analitice în scop de prevenire și combatere a criminalității, constituie *Intelligence-led policing*, care prevede "*conducerea activității polițienești în baza informațiilor*" și reprezintă o abordare a lucrurilor orientată spre componenta pro activă a activității instituțiilor de ocrotire a normelor de drept. Acest model de analiză a informațiilor în activitatea organelor de drept a fost dezvoltat începând cu anul 2004 în Marea Britanie, fiind implementat actualmente în Uniunea Europeană, SUA, Canada, Australia, etc. *Intelligence led policing*, în opinia experților Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa, este modelul care printr-o mai bună orientare și alocare a resurselor și prin accentul sporit pus pe munca de informații facilitează atingerea obiectivelor dorite. [9]

Un rol important în dezvoltarea conceptului de analiză a informațiilor în cadrul organelor de drept la nivel comunitar, l-a avut și Planul de adoptare a unei politici informaționale comune (EU Information Policy), prezentat prin comunicarea Comisiei Comunicațiilor Europene nr.429, adresată Consiliului European și Parlamentului European la 16.06.2004, care presupunea ca element esențial implementarea conceptului *Intelligence-led policing* (ILP) la nivelul instituțiilor de drept din statele membre.

Experții Oficiului Organizației Națiunilor Unite pentru Droguri și Criminalitate, de asemenea promovează analiza criminală, considerând că informațiile care se colectează cu privire la infracțiuni sau infractori nu pot întotdeauna să asigure dezvoltarea unor produse analitice de calitate, dacă nu sunt analizate de către unități de informații specializate sau ofițeri de investigații specializați în analiza operațională. [10, p. 7]

În publicațiile românești de specialitate, activitatea analitică în procesul de combatere a infracțiunilor este menționată mai des ca *analiza informațiilor de*

natură criminală, analiza de intelligence sau de informații în cadrul instituțiilor de aplicare a legii.

Astfel, autorii Bărbuța C.-G. și Marin F.- L. utilizează noțiunea de *analiză a informațiilor de natură criminală*, care este oferită de modul în care informațiile sunt procesate și comunicate, pentru a deveni cunoaștere, fapt care sprijină atât documentarea și rezolvarea cazurilor aflate în lucru (componenta reactivă), cât și identificarea dimensiunilor fenomenului infracțional în scopul întreprinderii unor măsuri preventive (componenta pro activă). În opinia autorilor Bărbuța C.-G. și Marin F.- L., analiza informațiilor de natură criminală, *reprezintă studiul calitativ și cantitativ al criminalității și informațiilor de interes operativ din sfera instituțiilor de impunere a legii, incluzând factori socio - demografici, spațiali și temporali, în vederea identificării și reținerii suspecților sau făptuitorilor, prevenirii și reducerii criminalității, stabilirii modului de acțiune și evaluării procedurilor organizaționale specifice acestor instituții.* [11, p. 15-17]

Autoarea Cofan S.- M., menționează că din punct de vedere istoric, așezarea analiștilor de informații în rândul elitelor poliției corespunde unei etape evolutive a sistemului de aplicare a legii, ca răspuns la provocările fenomenului criminal, în strânsă legătură cu boom-ul tehnologic al ultimilor decenii. Conform opiniei autoarei române, *analiza informațiilor se evidențiază ca instrument cheie în fundamentarea deciziilor* pe toate palierele instituționale, de la conducerea investigației polițienești, alocarea resurselor și până la dezvoltarea politicilor de sistem. [12, p. 155]

La rândul său, autorul român Bulancea M., consideră că analiza de informații, din perspectiva judiciară, reprezintă procesul prin care informațiile deținute sunt interpretate pentru a formula o concluzie sau o prognoză de natură a fundamenta acțiunile ulterioare ale organului de urmărire penală. Pentru a influența în mod real un fenomen infracțional, este nevoie de

o atitudine pro activă a organelor de urmărire penală. Identificarea și tragerea la răspundere penală a infractorilor nu se mai poate realiza în mod eficient decât prin folosirea sistematică și într-un mod creativ a informațiilor disponibile, pentru a putea identifica și întrerupe activitățile infracționale chiar în timp ce sunt desfășurate. [13, p. 169-173]

În lucrările de specialitate ale autorilor ruși, activitatea analitică în scop de investigare a infracțiunilor, este asociată în mare parte cu măsurile activității speciale de investigații, procesul penal, metodele criminalistice și criminologice.

Activitatea de investigare a infracțiunilor presupune aplicarea măsurilor și metodelor activității speciale de investigații, realizate în scop de identificare, diagnosticare și prognozare a activităților infracționale, la baza cărora se situează metodele generale ale cunoașterii, care sunt utilizate și de alte științe, unele din aceste metode fiind utilizate și în activitatea analitică. Prin urmare, activitatea analitică în scop de investigare a infracțiunilor nu ar trebui să se distanțeze de bazele științifice ale activității speciale de investigații, criminalisticii și procesul penal. Această abordare este susținută și de autorii ruși Khalykov A., Yakovets E. și Zhuravlenko N., care consideră metodele și formele activității analitice în procesul de investigare a infracțiunilor, similare metodelor activității speciale de investigații și criminalisticii. [14, p. 307-310]

Autorul rus Yakovets E., definește activitatea analitică în procesul de combatere a criminalității ca metodă a activității speciale de investigații, care presupune accesarea surselor documentare și bazelor de date, care conțin informații despre obiecte ce prezintă interes operativ, cu examinarea detaliată a acestora în scopul obținerii rezultatelor semnificative. [15, p. 134]

Abordarea analizei sistemice în știință formează baza teoretică și metodologică pentru o analiză complexă, iar acest tip de analiză constituie un ele-

ment important al științelor penale. Este foarte dificil să efectuezi obiectiv și complet o investigație a actului infracțional, fără o analiză preliminară a informațiilor despre aceasta, iar cu cât este mai completă informația despre actul infracțional, cu atât va fi mai ușor să se organizeze procesul de investigație și descoperire a acestuia.

Având în vedere noțiunile și obiectivele activității analitice în procesul de investigare și prevenire a actului infracțional, considerăm că aceasta are o legătură directă cu obiectul de studiu al *activității speciale de investigații, procesului penal, criminalisticii și criminologiei*.

Din punct de vedere al activității speciale de investigații și procesului penal, activitatea analitică realizată de organele de drept, prin metodele și tehnicile analitice, este orientată spre asigurarea suportului informațional și oferirea soluțiilor practice de investigare a infracțiunilor. Această activitate dezvoltă și utilizează procedee științifice de analiză a informației pentru a descoperi și a cerceta probele, dar și pentru a identifica infractorii și a descoperi faptele infracționale. Analiza informațiilor cu privire la infracțiune din punct de vedere a științei activității speciale de investigații constituie un sistem de proceduri cognitive care vizează cunoașterea complexă a elementelor crimei în scopul investigării acesteia. În acest context, menționăm că tehnicile de analiză a informațiilor de natură criminală: *analiza de caz, analiza legăturilor, analiza activităților*, în cazul utilizării datelor cu caracter personal și informațiilor clasificate, sunt caracteristice activității speciale de investigații și se pot realiza doar în cadrul legal prevăzut pentru această activitate, totodată, tehnicile de *analiză a convorbirilor telefonice, analiză a tranzacțiilor financiare, analiză a grupului de autori*, sunt specifice domeniului urmăririi penale și se pot realiza doar în carul procesului penal. Aceste aspecte indică la o legătură conceptuală a metodelor, tehnicilor și elementelor activității analitice destinate in-

vestigării actului infracțional cu măsurile activității speciale de investigații și procesul penal.

Analiza informațiilor de natură criminală este în legătură strânsă și cu obiectul de studiu al *criminalisticii*, având în vedere că din punct de vedere teoretic caracteristica criminalistică a infracțiunilor, reflectă datele calitative ale analizei criminale, iar modelul criminalistic al infracțiunii se elaborează pe baza analizei și generalizării multiplelor caracteristici criminalistice ale unui anumit tip de infracțiune și reflectă datele cantitative ale analizei criminale.

Totodată, la modul practic, criminalistica constituie baza științifică de colectare, clasificare, prelucrare și păstrare a informațiilor și datelor despre infracțiunile comise, persoanele implicate în acestea, obiectele și mijloacele utilizate la săvârșirea infracțiunilor, care sunt utilizate în analiza criminală. În această idee, considerăm că potențialul informativ al evidențelor criminalistice a fost puțin cercetat din punct de vedere al conceptului de integrare al acestora cu bazele de date ale organelor de drept, fiind necesare noi abordări științifico - practice în scopul dezvoltării unor algoritmi și aplicații *software* capabile să interrelaționeze simultan cu sistemele informaționale, această părere fiind susținută și de autorii occidentali Ribaux O., Baylon A., Roux C., Delémont O., Lock E., Zingg C. și Margot P. [16, p. 15]

Analizând activitatea analitică realizată de organele de aplicare a legii prin prisma publicațiilor științifice occidentale, constatăm că aceasta este considerată și o tehnică polițienească, care în plan teoretic ține de obiectul de studiu al criminalisticii, această viziune fiind susținută și de unii savanți români. Astfel, autorul Zamfirescu N.S., consideră că deseori în plan strict teoretic de cercetare apar unele "confuzii terminologice" asupra noțiunii și obiectului de studiu al științei criminalisticii, care potrivit considerațiilor școlii occidentale studiază trinomial - criminalistica, tehnica criminală și tehni-

ca polițienească și al școlii răsăritene, care studiază - tehnica, tactica, metodică criminalistică. Totodată, autorul român Zamfirescu N.S. consideră că intrată în percepție ca rod al valorilor epocilor și spațiilor geografice, această “confuzie terminologică” a fost supusă limpezirii de unii savanți români, printre care și profesorul Emilian Stancu, care a semnalat faptul că „în limbajul multor practicieni ai dreptului, ba chiar a multor experți criminaliști, criminalistica este redusă numai la partea sa tehnică, interpretare eronată, uneori determinată de o atitudine subiectivă, mai puțin amicală, față de o știință care își întinde aria de acțiune asupra întregului proces penal, contribuind, totodată, și la elucidarea unor probleme din alte ramuri ale dreptului. Este categoric fals să se considere că rolul criminalistici în investigarea faptelor judiciare se reduce numai la descoperirea și examinarea urmelor unei infracțiuni sau a mijloacelor materiale de probă, activitatea aparținând domeniului denumit și poliție științifică, ce vizează o sferă mult mai cuprinzătoare de probleme”, care este sfera investigației criminale în ansamblul său. [17]

În același timp, din punct de vedere al procesului de prevenire a actului infracțional, analiza de informații are un scop bine determinat, structurile de analiză având rolul de a livra informația prelucrată – a informa pentru a fundamenta procesul decizional al factorilor de decizie, iar beneficiarul - de a o recepta și a selecta varianta de acțiune adecvată unei anumite realități. Prin urmare, studiile de analiză elaborate în rezultatul activității analitice oferă măsuri destinate prevenirii faptelor ilicite, cunoștințe noi în vederea explicării, elaborării de prognoze ale criminalității, iar acestea la rândul lor constituie elemente ale criminologiei ca știință.

Autoarea americană Boba R. consideră că conceptul de analiză criminală, cu toate că deseori este asociat din punct de vedere teoretic cu criminologia, totuși, acesta diferă de teoriile criminologice tradiționale, deoarece nu încearcă să explice cauze-

le profunde ale criminalității și de ce oamenii devin infractori, dar se concentrează pe un anumit mediu, împrejurări, locuri în care se produce criminalitatea, tipuri distincte de persoane și comportamente, pentru a identifica anumite modele de comportament infracțional. Agențiile de poliție și analiștii din sfera informațiilor de natură criminală se ocupă, în mod special, de persoanele care au ales deja să comită infracțiuni, iar personalul poliției trebuie să se concentreze la modul și motivul pentru care se comit infracțiunile în anumite circumstanțe, în scopul de a identifica soluții imediate de reacție. [18, p. 73]

Prin urmare, toate aceste opinii, confirmă interferența metodelor și tehnicilor analizei criminale în procesul de investigare a infracțiunilor cu disciplinele de studiu ale științelor penale: *activitatea specială de investigații, procesul penal și criminalistica*, și, respectiv, în procesul de prevenire a infracțiunilor cu obiectul de studiu al *criminologiei*.

Dacă e să ne referim la un scurt istoric privind crearea și activitatea subdiviziunilor analitice în cadrul organelor de drept din Republica Moldova, putem menționa că prima structură de analiză a informației în scop de prevenire și combatere a infracțiunilor a fost instituită în anul 2006 în cadrul Departamentului de Prevenire al Centrului pentru Combaterea Crimeilor Economice și Corupției (CCCEC). În anul 2012, odată cu reformarea instituțională, prin care CCCEC a fost reformat în Centrul Național Anticorupție, a fost constituită secția analitică ca o subdiviziune autonomă, care a evoluat în direcție generală, actualmente având statut de direcție, având în componență o secție analize operaționale și o secție analize strategice. [19]

La nivelul structurilor polițienești din Republica Moldova, începând cu anul 2013 este implementată preponderent procedura analizei operaționale și mai puțin cea strategică și tactică. Astfel, pentru realizarea atribuției de analiză criminală, în conformitate cu Hotărârea Guvernului RM nr. 986 din 24.12.2012

”Cu privire la structura și efectivul-limită ale Inspectoratului General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne”, la 06 martie 2013 în cadrul Inspectoratului General a Poliției a fost creat Centrul de Analiză a Informațiilor, care este o subdiviziune a Inspectoratului Național de Investigații. Conform statelor de organizare, Centrul a fost format din 11 funcții, constituit din două secții: secția de investigații analitice și respectiv secția analiza informațiilor.

La nivelul aparatului central al Inspectoratului General al Poliției din Republica Moldova există o subdiviziune de analiză a informației, cu statut de direcție, o secție de analiză a informațiilor în cadrul Direcției de Poliție mun. Chișinău și o direcție de analiză a riscurilor în cadrul Inspectoratului General al Poliției de Frontieră. De asemenea, conform structurii organizaționale a Serviciului Vamal din subordinea Ministerului Finanțelor, care deține atribuția de efectuare a urmăririi penale în domeniul vamal, o secție analitic-informațională există în cadrul direcției analiza riscurilor din cadrul Departamentului Antifraudă și Conformare. [20]

În România, primele structuri de analiză a informației apar în anul 2000, în cadrul Brigăzilor de Combatere a Crimei Organizate a Ministerului Afacerilor Interne, iar din 2004 Inspectoratul General al Poliției de Frontieră a MAI a înființat structuri de analiză de risc la nivel central. În 2005, în cadrul Inspectoratului General al Poliției Române a fost creată Unitatea Centrală de Analiză a Informațiilor, iar din 2006 au fost înființate compartimente de analiză la nivelul inspectoratelor județene de poliție. În 2006 în cadrul Departamentului de Informații și Protecție Internă a MAI se înființează o structură centrală de analiză a informațiilor, iar în cadrul Direcției Generale Anticorupție a MAI se creează o structură de analiză la nivel central, care a evoluat de la birou, la serviciu. [21, p. 9]

În activitatea organelor de drept din Federația Rusă o atenție mai sporită pentru metodele de activitate ana-

litică, a început să se acorde începând cu anul 1996, fiind emisă dispoziția Ministerului Afacerilor Interne nr.1/264 cu privire la constituirea în cadrul miliției judiciare a subdiviziunilor de informații de natură criminală. Totodată, la 07 decembrie 2000 a fost adoptată Hotărârea de Guvern a Federației Ruse nr.925 cu privire la miliția judiciară, care prevedea constituirea în cadrul acesteia a subdiviziunilor de informații operativ-investigative. Ulterior, în conformitate cu ordinul Ministerului Afacerilor Interne al Federației Ruse nr. 33 din 21 ianuarie 2005, Unitatea Generală de Informații a Ministerului Afacerilor Interne a fost reorganizată în Unitatea Generală Informativ-Analitică, fiind astfel creată platforma instituțională de consolidare a activității analitice în cadrul organelor de combatere a criminalității.

Concluzii

În încheiere menționam, că deși diferă după genul de informații și tehnicile aplicate, *analiza criminală*, *analiza de intelligence* și *analiza informațiilor de natură criminală*, din punct de vedere metodologic se aseamănă, fiind caracteristice activității analitice în prevenirea și combaterea infracțiunilor. Totodată, activitatea analitică în procesul de investigare și prevenire a infracțiunilor se refera la un concept general de tehnică polițienească și o disciplină practică în comunitatea instituțiilor specializate în prevenirea și combaterea criminalității, iar metodele utilizate sau utilizabile în această activitate, specifice mai multor discipline, ar putea să se regăsească încorporate într-un modul de curs specializat - *analiza informațiilor de natură criminală*.

Referințe bibliografice

1. GOTTLIEB, S., ARENBERG, Sh. Crime Analysis: From Concept to Reality, Office of Criminal Justice Planning Edition, 1991.
2. Situl oficial al Comisiei de Acreditare a Agențiilor de Aplicare a Legii din SUA, disponibil pe: <https://www.calea.org/>, accesat la 08.09.2020.

3. Web site of International Association of Law Enforcement Intelligence Analysts, disponibil pe <https://www.ialeia.org/>, accesat la 08.09.2020.

4. Programul Integrat de Urmărire Penală al Departamentului de Stat al SUA, 1985, disponibil pe: <https://www.ncjrs.gov/App/Publications/abstract.aspx?ID=98349>, accesat la 08.09.2020.

5. VELLANI, K., NAHOUN, J. Applied Crime Analysis. Boston: Butterworth-Heinemann, 2001.

6. Newburn, T., Williamson, T., Wright A. Handbook of Criminal Investigation, Willan, 2007.

7. Modelul Național de Informații al Marii Britanii, disponibil pe: <https://netpol.org/wp-content/uploads/2014/06/National-Intelligence-Model.pdf>, accesat la 14.09.2020.

8. RATCLIFFE, J. Intelligence-Led Policing, Willan Publishing, UK, 2008.

9. Intelligence-led policing în viziunea Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa, disponibil pe: <https://www.osce.org/files/f/documents/d/3/327476.pdf>, accesat la 19.09.2020.

10. Criminal Intelligence, Manual for Analysts, Office on drugs and crime, United Nations, News York, 2011, disponibil pe: <https://www.unodc.org/>, accesat la 10.09.2020.

11. BĂRBUȚA, C.-G., MARIN, F.-L. De la informație la intelligence, Editura Sitech, Craiova, 2013.

12. MAIOR, G.C., NIȚU, I. ARS Analitica, Provocări și tendințe în analiza de intelligence, Editura RAO, București, 2013.

13. MAIOR, G.C., NIȚU, I. ARS Analitica, Provocări și tendințe în analiza de intelligence, Editura RAO, București, 2013.

14. ХАЛИКОВ, А. и др. Юридическое, техническое и информационно-аналитическое обеспечение оперативно-розыскной деятельности: учеб. пособие, М., Юрлитинформ, 2010.

15. ЯКОВЕЦ, Е. Проблемы аналитической работы в ОРД ОВД: Монография, Москва, Изд. дом И.И. Шумиловой, 2005.

16. RIBAUX, O., BAYLON, A., ROUX, C., DELÉMONT, O., LOCK, E., ZINGG, C., MARGOT, P. Intelligence-led crime scene processing. Part I: Forensic intelligence, Forensic science international 195 (1-3), 2010, disponibil pe: <https://www.sciencedirect.com/journal/forensic-science-international/vol/195/issue/1>, accesat la 20.11.2020.

17. ZAMFIRESCU, N.S. Terminologia operațiilor de investigație criminală (II), Revista Universul Juridic nr.5/2019, disponibil pe: <https://lege5.ro/Gratuit/gm-ztanrvge3q/terminologia-operatiunilor-investigatiei-criminale-ii>, accesat la 18.11.2020.

18. BOBA, R. Crime Analysis and Crime Mapping, 4th Edition, Sage Publications, 2005.

19. Hotărârea Parlamentului RM nr. 34 din 11.03.2016 privind aprobarea structurii și efectivului-limită ale Centrului Național Anticorupție, disponibil pe: <http://lex.justice.md>, accesat la 14.09.2020.

20. Structura organizatorică a Serviciului Vamal al RM, disponibil pe: <https://customs.gov.md/ro/articles/directia-analiza-riscurilor>, accesat la 18.11.2020.

21. NIȚU, I. Analiza informațiilor, Manual, Editura Ministerului Afacerilor Interne, București, 2014.